

Remiss av förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiven 2005/29/EG och 2011/83/EU vad gäller mer konsumentmakt i den gröna omställningen genom bättre skydd mot otillbörliga affärsmetoder och bättre information

(Finansdepartementets dnr. Fi2022/01195)

Jordbruksverket yttrar sig över de föreslagna ändringarna av direktiv (EU) 2005/29. De föreslagna ändringarna av direktiv (EU) 2011/83 bedöms inte ligga inom Jordbruksverkets ansvarsområde.

Jordbruksverket är generellt positivt till förslagen men lämnar följande synpunkter.

Jordbruksverket anser att det behövs en differentiering mellan olika näringsidkare så att primärproducenter med försäljning direkt till konsument, inklusive primärproducenter som bedriver livsmedelsförädling i mindre skala, undantas från regelverket. Förslaget kan vara problematiskt även för andra småskaliga livsmedelsföretag. De sistnämnda skulle kunna undantas genom att införa en omsättningsgräns likt den som användes i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/633 om otillbörliga handelsmetoder mellan företag i jordbruks- och livsmedelskedjan.

För primärproducenter skulle förslaget innebära en stor administrativ börda. Det skulle också kunna påverka deras möjligheter att framhålla fördelar med den egna produktionen vid försäljning direkt till konsument negativt. Primärproducenters möjligheter att berätta om sin produktion och använda det i sin marknadsföring är värdefull vid direktförsäljning. Förslaget skulle exempelvis kunna begränsa primärproducenters möjligheter att sälja kött direkt till konsument med försäljningsargumentet att djuren är uppfödda på ett visst sätt eller lyfta fram andra fördelar med en viss typ av produktion.

I Sverige har vi en stor andel naturbeteskött, men producenterna är inte alltid certifierade. Naturbete är nära kopplat till vår biologiska mångfald och djurvälstånd, och detta är en fördel som lyfts fram av primärproducenter. Det vore olyckligt om

direktivet begränsade den möjligheten. Direktförsäljning till konsument kan vara fördelaktig då producenten genom att kapa mellanleden kan få en större del av behållningen, samtidigt som konsumenten får en direktkontakt med producenten. Förslaget skulle kunna påverka primärproducenternas ekonomi och autonomi negativt.

I artikel 6.2 föreslås ett tillägg som innebär att en affärsmetod ska anses vilseledande när något som utgör en etablerad praxis på den relevanta marknaden marknadsförs som en fördel gentemot en konsument. Det behöver förtydligas vad jämförelsen grundar sig på. Svensk lag ställer högre krav på djurvälstånd och miljöskydd än vad som krävs i många andra länder. Det är viktigt att svenska producenter kan fortsätta att framhålla den standard som deras produkter når upp till jämfört med produkter från andra länder, även om det i och för sig kan utgöra en standard ur ett svenskt perspektiv.

Vad gäller de föreslagna ändringarna i listan över påståenden som alltid är att anse som vilseledande (bilaga 1) har Jordbruksverket följande synpunkter:

”Framställa krav som enligt lag gäller för samtliga produkter inom den relevanta produktkategorin på unionsmarknaden som utmärkande för näringsidkarens erbjudande”. I linje med vad som framförts avseende artikel 6.2 ovan är det viktigt att bevaka att det är just unionsmarknaden som jämförelsen grundas på och att det inte justeras till att avse nationella regleringar.

”Uppvisa en hållbarhetsmärkning som inte grundas på ett certifieringssystem eller som inte fastställts av offentliga myndigheter.” Certifieringar har fördelar men innebär också en administrativ börda och kan därutöver innebära stora kostnader för företagen. Frågan är också hur man definierar en hållbarhetsmärkning, vi vill inte att primärproducenter tvingas in i certifieringssystem. I Sverige används exempelvis mindre växtskyddsmedel än i många andra länder, vi har ett relativt småskaligt lantbruk i delar av landet och våra nötkreatur går ute och betar naturbetesmarker i större utsträckning än i många EU-länder.

”Göra ett allmänt miljöpåstående utan att näringsidkaren kan styrka erkänd utmärkt miljöprestanda relevant för påståendet.” Om ett miljöpåstående kan styrkas är inte alltid självklart. Det kan vara svårt att veta vad detta innebär i praktiken. Exempelvis regenerativt jordbruk har fördelar och nackdelar för olika miljöaspekter. Det är i vart fall inte rimligt att begära detta av en primärproducent.

I detta ärende har generaldirektören Christina Nordin beslutat. Susanna Axelsson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också tillförordnade chefsjuristen Ida Lindblad Hammar, Olof Johansson, Maria Lindsäth, Pär Åkesson och Sandra Lindström deltagit.

Christina Nordin

Susanna Axelsson

Yttrandet har signerats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Kopia till

Näringsdepartementet